

Veiligheidsplan

2023-2024

Montessorischool Borger

Molenstraat 3b

9531 CH Borger

INLEIDING

Voor u ligt het veiligheidsplan van onze school. In dit beleidsstuk beschrijven wij de werkwijze en maatregelen die wij op schoolniveau inzetten om een veilige schoolorganisatie te kunnen realiseren.

Veel afspraken zijn vastgelegd in zogenaamde protocollen die op school aanwezig zijn. Waar dit van toepassing is, wordt hiernaar verwezen.

De Montessorischool Borger is een school waar de leerlingen, de leerkrachten en de ouders van de leerlingen zich geborgen en veilig willen voelen. Gepast wederzijds respect draagt bij aan een onderlinge communicatie, waarbij sprake is van openheid. Het veiligheidsbeleid zorgt voor het inkaderen van de normen en waarden en zorgt voor duidelijke regels waaraan iedereen zich dient te houden.

Dit omgangsprotocol draagt ertoe bij dat we op onze school de opvang en de begeleiding van de leerlingen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers en de leerkrachten zien. Het is daarom noodzakelijk om zorg te dragen voor een goede onderlinge communicatie. We verwachten van iedereen een actieve en respectvolle houding.

ONZE VISIE

De visie van Maria Montessori (1870-1952) blijft verrassend actueel en sluit uitstekend aan bij de nieuwe ontwikkelingen in het basisonderwijs, de 21st century skills, passend onderwijs, voortgezet onderwijs en theorieën vanuit de ontwikkelingspsychologie. Binnen onze school staat een vertrouwde en rijke leeromgeving centraal. Hierin kunnen kinderen van vier tot twaalf jaar individueel, maar met respect voor anderen, leren en zich sociaal-emotioneel en cognitief te ontwikkelen. Enthousiaste leerkrachten werken nauw samen met ouders om goede onderwijsresultaten te behalen, waarbij we verschillen in aanleg, tempo en belangstelling en talenten van het individuele kind accepteren. We stellen de onderwijsbehoeften van het kind centraal. Daarom hanteert de school een werkvorm die daarbij past. Individueel gericht waar het kan en clusteren van instructies om zo efficiënt mogelijk les te geven.

UITGANGSPUNTEN

Montessorischool Borger gaat uit van vier belangrijke uitgangspunten:

- 'Help met het zelf te doen, 'leer me het zelf te doen' en 'laat me het zelf doen'
- 'Vrijheid in gebondenheid' – keuzevrijheid met duidelijke grenzen
- Leren van en zorgdragen voor elkaar
- Voorbereiden en stimulerende leeromgeving

'LEER ME HET ZELF TE DOEN' – ZELFSTANDIGHEID

Wij vinden het belangrijk dat kinderen het gevoel krijgen dat zij in staat zijn om het werk goed te doen. De intrinsieke motivatie, motivatie van binnen uit, is hierbij een belangrijke factor. Op onze school werken we veel met Montessorimaterialen. Met deze materialen kunnen de kinderen na een korte instructie zelf aan de slag en door de zelfcorrigerende mogelijkheden kunnen de kinderen leren van hun eigen fouten. Kinderen leren namelijk het meeste van zaken die ze zelf ontdekken en/of ervaren. Middels deze materialen zetten de kinderen het zien, voelen en horen in bij hun leren en ontwikkelen. Dat geeft de leerkrachten de mogelijkheid om waar te nemen op welke manier een kind leert. Deze kennis zetten zij in om de leerling 'op maat' te begeleiden tijdens de schooltijd. De leerkracht observeert en registreert om de ontwikkeling van kinderen te volgen. De zelfstandigheid vinden we ook terug in het leren leren en zelf leren pannen.

'VRIJHEID IN GEBONDENHEID' – KEUZEVRJHEID MET DUIDELIJKE GRENZEN

Op onze school geven we de kinderen een keuzevrijheid, die gericht is op het leren van vaardigheden. Hierin is een vrijheid in keuze van het werk, tempo, samenwerken en niveau. Een rijke omgeving en het aanbieden van verschillende leerstrategieën dragen bij aan het ontwikkelen van een leerstijl die bij het kind past. Kinderen die veel vrijheid en verantwoordelijkheid aankunnen, krijgen dat ook; kinderen die moeite hebben met vrijheid en verantwoordelijkheid worden daarmee geholpen. De grenzen worden ook aangegeven door de planning die

kinderen en collega's samenstellen. Eén deel komt van de leerkracht en het andere deel van de leerling. Zo blijft het leerstofaanbod gegarandeerd.

LEREN EN ZORGDRAGEN VOOR ELKAAR

Binnen de lokalen zitten de kinderen in heterogene groepen. In deze setting kunnen kinderen elkaar helpen en van elkaar leren. Binnen het Montessorionderwijs staat individuele instructie centraal, maar hiervan wordt afgeweken als onderwijsbehoeften een andere keuze verlangen. Er wordt dan door de leerkracht gekozen voor een homogene groep, waar een instructie plaatsvindt aan kinderen die vergelijkbare vraag hebben. Het leren van en met elkaar levert weer interactie en nieuwe motivatie op.

VOORBEREIDE EN STIMULERENDE LEEROMGEVING

De omgeving van de lokalen is zodanig ingericht dat het kind nieuwsgierig wordt en wil onderzoeken. Kasten zijn open en gestructureerd. Binnen de keuzevrijheid van de kinderen is het de taak van de leerkracht om hier planmatig mee om te gaan. De methoden die met name binnen de bovenbouw worden gebruikt zijn duidelijk een middel en geen doel. Bij een keuze is gekeken naar de materialen en de aantrekkelijkheid tot uitdagen. Als gevolg van de veranderende maatschappij veranderen ook de eisen die aan het onderwijs worden gesteld. Binnen onze school proberen we aan te sluiten bij de veranderende maatschappij door soms de lesstof, de wijze van aanbieden of de leermiddelen aan te passen.

BELEIDSDOEL

Bij het opstellen van een veiligheidsplan hebben we gekeken naar aspecten die onder fysieke- en sociale veiligheid gerangschikt kunnen worden. We vinden het erg belangrijk zorg te dragen voor een veilig leef- en leerklimaat. Veiligheid is een basisvoorwaarde om te leren. Pas dan zijn kinderen in staat zich sociaal en emotioneel goed te ontwikkelen. Wij denken bij veiligheid niet alleen aan onze leerlingen, maar zijn van mening dat alle bij de schoolorganisatie betrokkenen, zich veilig moeten voelen. Dit geldt dus voor het team, onderwijsondersteunend personeel en ouders/verzorgers.

REGELS EN AFSPRAKEN

Richting alle kinderen willen we veiligheid bieden. We denken dit te bewerkstelligen door regels en afspraken te maken met de kinderen. Aan het begin van ieder schooljaar stellen we samen met de kinderen de gedragsregels op voor de eigen groep.

De tien groepsregels van Maria Montessori vormen hierbij ons uitgangspunt.

1. Ik ben altijd bezig
2. Ik laat mij niet storen door anderen
3. Ik stoer anderen niet
4. Ik beëindig wat ik begon
5. Ik beheers mijzelf
6. Ik werk met orde
7. Ik werk net
8. Ik werk nauwkeurig
9. Ik vermijd lawaai
10. Ik ben altijd beleefd

Verder heeft de school een omgangsprotocol opgesteld. (zie bijlage 1)

CONFLICTSITUATIES

In een school kunnen wij te maken krijgen met kleine en grote conflicten of ruzies. Uitgangspunt is dat conflicten/ruzies niet uit de weg moeten worden gegaan. Deze conflicten kunnen juist aangegrepen worden als oefenmomenten. Kinderen moeten leren dit soort moeilijke situaties te hanteren. Ook in andere situaties zullen ze ongetwijfeld wel eens in aanraking komen met conflicten.

Pestgedrag wordt ook op onze school niet getolereerd. Wij hebben duidelijke afspraken hoe we ons gedragen en hoe we met elkaar omgaan.

In geval van ernstige conflicten wordt gewerkt volgens de richtlijnen die zijn beschreven in het protocol "Verwijdering en schorsing"

Dit protocol is op stichtingsniveau vastgesteld en is te vinden op de website van Stichting Openbaar Primair Onderwijs Borger-Odoorn.

MONITORING

Jaarlijks wordt in de maand mei een veiligheid- en tevredenheidsonderzoek af bij leerlingen, leerkrachten en ouders. Aan de hand van deze vragenlijsten evalueren we het veiligheidsplan en stellen we doelen op.

VERTROUWENSPERSOON

De interne schoolvertrouwenspersoon hoort kinderen, ouders of personeelsleden met een mogelijke klacht aan en wijst hen de 'weg' binnen en buiten de school. De vertrouwenspersoon gaat na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt. Ze neemt zelf geen klachten in behandeling. Ze brengt de klacht in kaart en zal vragen wat de klager tot nu toe heeft gedaan om de klacht weg te nemen en wat de klager als oplossing ziet. De schoolcontactpersoon brengt de klager in contact met de persoon waar het probleem mee opgelost moet worden of verwijst de klager door naar de externe contactpersoon. Voor iedereen die ontevreden is over de handelwijze van een ander binnen school geldt als uitgangspunt: bespreek de ontevredenheid op de juiste plaats. In de regel betekent dit met de persoon/ personen die de ontevredenheid veroorzaakt heeft.

INTERN VERTROUWENSPERSOON SCHOOL:

Kheisja Jansen – tel: 0599-859012

GEMEENTELIJKE VERTROUWENSPERSOON

Mevrouw I. Folkerts - tel: 0591-650190 Meer informatie over dit onderwerp staat in de algemene schoolgids op www.opoborger-odoorn.nl

LANDELIJKE KLACHTENCOMMISSIE

Secretariaat LKC - Postbus 162, 3440 AD Woerden

Meer informatie over dit onderwerp staat in de algemene schoolgids op www.opoborgerodoorn.nl

PRIVACY

Wij zijn ons er van bewust dat wij de plicht hebben de privacy van kinderen en hun ouders te beschermen. Gegevens over de thuissituatie, medische informatie, gegevens van hulpverlenende instanties, testgegevens etc. worden door ons als privacygegevens beschouwd en worden als zodanig zeer zorgvuldig behandeld. Regels rond privacy zijn vastgelegd in het "Privacyreglement van de Stichting OPO Borger-Odoorn"
<https://www.opoborgerodoorn.nl/index.php/privacy/>

BIJLAGEN

In de bijlagen zijn de volgende protocollen opgenomen:

Bijlage 1	Omgangsprotocol
Bijlage 2	Pestprotocol

BIJLAGE 1 OMGANGSPROTOCOL

Hieronder treft u regels aan die we gemaakt hebben over de omgang met elkaar:

Van **leerkrachten** wordt verwacht dat zij:

- Kritisch staan tegenover hun eigen functioneren;
- Ouders in een vroeg stadium op de hoogte stellen van mogelijke problemen;
- Indien gewenst of noodzakelijk een gesprek over een kind aanvragen;
- Ouders positief benaderen en open staan voor "kritiek" en dit niet van een waardeoordeel voorzien;
- Vanuit hun professionaliteit zoeken naar de beste argumenten om hun handelen ten opzichte van een leerling aan ouders te verduidelijken;
- Na het aanhoren van goede argumenten van de ouders, voldoende flexibel te zijn om zo nodig het eigen handelen aan te passen;
- Weten waar grenzen van fatsoen en redelijkheid liggen;
- Op geen enkele wijze discriminatie toepassen of dat tolereren van anderen;
- Zorgvuldig omgaan met achtergrondgegevens van iedere leerling en deze informatie niet zonder toestemming van ouders doorgeven aan derden.

Van **ouders** wordt verwacht dat zij:

- Zich op de hoogte stellen van de schoolregels en zich aan deze regels houden;
- Leerkrachten in een vroeg stadium op de hoogte stellen van mogelijke problemen;
- Respect tonen naar/voor leerkrachten, leerlingen en andere ouders;
- Weten waar de grenzen van goed fatsoen en redelijkheid liggen;
- Leerkrachten positief benaderen en zelf ook open staan voor kritiek;
- Zich niet op discriminerende wijze uitlaten over leraren, leerlingen en ouders;
- Na het aanhoren van goede argumenten van de leerkracht voldoende flexibel zijn om zonnodig het eigen handelen aan te passen;
- Pesterijen of andere vormen van ongewenst gedrag direct melden bij de groepsleraar.

Van **leerlingen** wordt verwacht dat zij:

- De school- en omgangsregels kennen en deze naleven;
- Respect tonen naar volwassenen en naar hun medeleerlingen;
- Geen discriminerende opmerkingen plaatsen of ruw taalgebruik t.a.v. medeleerlingen en/of volwassenen gebruiken;
- Meningsverschillen met leerkrachten, ouders of medeleerlingen op een correcte manier oplossen, zonder uitingen van agressie zoals schoppen, schelden, slaan etc.

BIJLAGE 2 PESTPROTOCOL

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door het liefst alle direct betrokken partijen:
 - leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep)
 - leerkrachten
 - ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- Onze school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld.

Klassenklimaat en voorkomen van pestgedrag

Een goed klassenklimaat is gericht op het voorkomen van pestgedrag en wordt gekenmerkt door:

- Het bieden van ruimte tot het uiten van gevoelens;
- Het leggen van de nadruk op dingen die goed gaan en deze benoemen, en het minder nadruk leggen op dingen die verkeerd gaan, de zogenaamde plustaal;
- Het aandacht hebben voor elk kind;
- Het creëren van situaties waarbinnen kinderen mogen samenwerken.

Signalen van pesten:

- Altijd een bijnaam gebruiken, nooit de eigen naam noemen;
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven, vervelende SMS- of e-mailberichten rondsturen;
- Opmerkingen maken over kleding;
- Isoleren, buitensluiten;
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- Op weg naar huis achterna rijden;
- Naar het huis van het slachtoffer gaan;
- Bezittingen afpakken;
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid, je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe gaan wij om met pestgedrag?

- Wij proberen pestgedrag te voorkomen (preventief). Voorkomen is immers beter dan genezen. Wij volgen de methode Leefstijl en hier komen preventief de normen en waarden aan de orde en het omgaan met elkaar.
- Het voorbeeld van ons als leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Wij nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen.

Regel 1

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

“Er over praten is geen klikken”... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat beide partijen moeten waken over eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten nemen de teamleider en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid en voeren indien nodig overleg met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Aanpak van ruzies en pestgedrag

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) proberen uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag wordt de no blame aanpak ingezet, een succesvolle methode in het aanpakken van pestgedrag.

Deze aanpak volgt een zeven stappen procedure die een leerkracht of een andere begeleider kan toepassen nadat pesten werd vastgesteld of gemeld. In wat volgt zullen we ingaan op:

1. De essentie van de No Blame-aanpak
2. Te definiëren wat de No Blame aanpak niet doet
3. De betrokkenen van pestgedrag te definiëren
4. Het stappenplan voor de begeleider uiteen te zetten

1. De essentie van de No Blame-aanpak

Aangezien pesten een groepsprobleem is betekent dit dat een individu zelden tot nooit het probleem kan oplossen, want een individu kan niet winnen van een groep. De groep moet in actie komen. De essentiële elementen in deze methode zijn:

- Niemand wordt gestraft.
- Aanmoedigen van empathie.
- Gedeelde verantwoordelijkheid.
- Probleemoplossend.

2. Wat de No Blame aanpak niet doet: het slachtoffer veranderen

Slachtoffers van pestgedrag krijgen van de raad van ouders, leerkrachten of de groep om op één of andere manier hun gedrag te veranderen. Ze moeten ze leren 'voor zichzelf opkomen', 'terugslaan', 'weg wandelen', 'doen alsof het hen niet kan schelen'. Door op deze manier met de slachtoffers om te gaan denken ze dat het hun eigen schuld is en dus ook hun eigen verantwoordelijkheid om een eind te maken aan het pestgedrag.

Er is niets mis met assertiviteitstrainingen voor iedereen. Het aanleren van sociale vaardigheden kan veel leerlingen helpen die moeilijkheden hebben met relaties. Dergelijke initiatieven mogen echter niet rechtstreeks gekoppeld worden aan de toestand van het slachtoffer, enkel aan de algemene ontwikkeling van iedereen.

3. Pesten als een groepsproces: de betrokkenen

De pesters

Pesters vind je overal, ze zijn vaak:

- Fysiek of verbaal sterker dan het slachtoffer.
- Op zoek naar macht en waardering van de groep.
- Hebben weinig respect voor grenzen en kunnen zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen. Ze hebben dan ook weinig gewetensproblemen bij hun pestgedrag. In sommige gevallen vinden ze dat het slachtoffer erom vraagt.
- Zijn zich vaak niet bewust van de gevolgen voor de slachtoffers.

Het slachtoffer

- Wordt door de groep om één of andere manier als 'anders', 'afwijkend' beschouwd.
- De tolerantiegrens is voor iedereen verschillend. Waar de ene plagerijen of pesterijen zal weglachen en relativiseren, zal de andere gekwetst achterblijven en zo een weerloze indruk maken die misschien nog meer 'uitnodigt' tot pesterijen.
- Zijn gemiddeld fysiek en verbaal zwakker.
- Missen soms een aantal sociale vaardigheden en komen niet of op de ongepaste manier voor zichzelf op.

De groep (meelopers, toeschouwers, helpers, ...)

Pesten is steeds een groepsgebeuren, zo zijn er steeds verschillende mogelijke betrokkenen:

- De 'neutrale' toeschouwers, die vaak niets zeggen of doen uit angst om zelf het doelwit van de pesterijen te worden. Door niet te reageren maken ze onbewust duidelijk dat ze het gedrag toestaan. In deze houding schuilt echter het gevaar dat men onverschillig en hard wordt voor het leed van anderen, waardoor de empathie afneemt.
- De meelopers die de pester helpen bij zijn gedrag.
- De helpers die partij durven kiezen voor het slachtoffer.

4. De aanpak: een stappenplan voor de begeleider

Stap 1: een gesprek met het slachtoffer

- Vraag algemene informatie, geen details over wat er juist gebeurd is.
Vraag naar de beleving en gevoelens van het slachtoffer.
- Leg de aanpak uit, leg daarbij de nadruk op het niet-bestrafende aspect, vraag toestemming.
Bespreek samen de namen om de groep samen te stellen.
- Vraag wat je WEL of NIET mag vertellen over de belevingen van het slachtoffer.
- Vraag eventueel naar een verhaal of een tekening over het gevoel van het slachtoffer. Geef aan dat je steeds bereikbaar bent voor het slachtoffer.

Stap 2: een groep wordt samengeroepen

- Een groep wordt samengesteld bestaande uit de pesters, meelopers, vrienden en/of positief ingestelde jongeren.
- Het slachtoffer is niet aanwezig bij deze bijeenkomst. Dit kan de probleemoplossende aanpak bemoeilijken.

Stap 3: leg het probleem uit

- Vertel de groep dat je een probleem hebt.
- Gebruik eventueel het verhaal of de tekening van het slachtoffer.
Praat niet over details van gebeurtenissen.
- Beschuldig niemand.
- Maak duidelijk dat er een probleem is dat moet opgelost worden.

Stap 4: deel de verantwoordelijkheid

- Zeg duidelijk dat er niemand in de problemen zit of gestraft wordt. Elk groepslid kan bijdragen aan de oplossing.
- De groepsleden hebben het meeste contact met het doelwit en dus de beste kansen om het pesten te stoppen.

Stap 5: vraag naar de ideeën van elk groepslid

- Aanvaard alle positieve voorstellen (niets doen is ook een positief voorstel!).
Vraag om de voorstellen concreet te maken, 'Hoe ga je dat doen?'
- Heb aandacht voor 'ik-taal', wees niet tevreden met algemene uitspraken. De intenties kunnen opgeschreven worden.

Stap 6: laat het aan hen over

- Leg de verantwoordelijkheid bij de groep, zij alleen kunnen het probleem oplossen.
Bedank hen en geef hen duidelijk vertrouwen.
- Vertel dat je hen na een week individueel wil spreken (blijf bereikbaar).

Stap 7: spreek hen opnieuw

- Laat elk lid afzonderlijk vertellen over zijn of haar bijdrage.
- Gebruik de kernvragen: hoe is het nu, is het gestopt, ben je tevreden, ... ?
- Indien het slachtoffer niet helemaal tevreden is kan de procedure herhaald worden.

Leerkracht en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.